

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540327 Torp

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsstyrelsen - www.skogsstyrelsen.se - Telefon 033-17 73 30 vx. –

E-post: region.vast@skogsstyrelsen.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jörel Holmberg

BEVARANDEPLAN
Fastställd
2005-12-20

Diarienummer:
511-30048-2005

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540327 Torp

Kommun: Skara Områdets totala areal: 93 ha
Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 9020 - Boreonemoral ädellövskog*
- 9050 - Näringsrik granskog
- 9070 - Trädklädd betesmark
- 9080 - Lövsumpskog*

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

även följande naturtyper finns:

6270 - Silikatgräsmarker

9160 - Näringsrik ekskog

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

9050 - Näringsrik granskog

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara ett större, mosaikartat kulturlandskap med öppna hagmarker, ädelöv- och lövskog, äldre grova lövträd och våtmarker.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i april 2004.

Beskrivning av området

Torp ligger i gränzonen mellan Vallebygdens kamelandskap och Billingens västsluttning. Området består av ett mosaikartat, småkulligt landskap med naturbetesmarker och små åkrar, frodiga lövskogar, sumpskogar och rikkärr som i öster övergår i de branta sluttningarna upp mot Billingens plåtå.

De öppna markerna består till stor del av åkrar och trädklädda kulturbetesmarker. Betesmarkerna har ett glest trädskikt av ek, fågelbär, asp, lönn och apel. Många av träden är gamla. Också död ved, såväl stående som liggande, förekommer bitvis rikligt vilket gör området intressant som insektsmiljö. I denna miljö finns det ganska många sydliga, värmekrävande mer eller mindre ovanliga vedskalbaggar

Lövskogarna i området domineras på frisk mark av ädla lövträd som ek, alm, ask, fågelbär och lönn men bitvis kan inslaget av triviallöv som björk vara ganska stort. Ofta finns en gles växande, äldre trädgeneration med ek, fågelbär eller ibland ask och alm, och en yngre där främst ask är vanlig. Ställvis finns en del död ved, också i grövre dimensioner. I de östra delarna finns områden med yngre triviallövdominerade skogar. Hasseln bildar ofta buskskikt men får här och var sällskap av skogstry och måbär. Fältskiktet i lövskogarna är rikt på lundväxter som trolldruva, blåsipppa, lungört, skogsvicker, stinksyska, skogsbingel och ormbär. Reservatets skogar och gräsmarker hyser också en rik svampflora främst vad gäller marksvamp men också vedsvamp. Över 150 arter har noterats och av dessa är flera rödlistade eller på annat sätt ovanliga. I låglänta delar finns stora arealer med källpåverkade löv- och blandskogar. Här är inslaget av klibbal stort och bitvis dominerar detta trädslag. Fältskiktet i dessa delar består av skogsbingel, kärrfibbla och skärmstarr medan skogsstarran förekommer som inslag här och var. Mossfloran i de källpåverkade avsnitten är välutvecklad och frodig. I områdets östra delar dominerar unga, planterade granskogar och hyggessuccessioner. Dessa delar hyser i nuläget relativt låga naturvärden.

Området har ett rikt kulturhistoriskt innehåll från olika tidsskikt i historien. De synliga lämningarna i markerna representerar ca 3000 år, från järnålderns, eller den sena bronsålderns gravar, till 1800-talets torp- och backstugebebyggelse.

Hela området är sårbart för utebliven hävd och avverkningar.

Bevarandemål

Målet är att angivna naturtyper (ädellövskogen, lövsumpskogen, de trädklädda betesmarkerna och den näringsrika granskogen) och arter ska finnas kvar i nuvarande mängd eller öka.

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägareförhållanden

Privat

Vad kan påverka negativt

- *Igenväxning kring de grova hagmarksträden.
- *Igenväxning och upphört hävd i betesmarkerna och våtmarkerna.
- *Tillskottsutfodring av betesdjuren eller sambete med gödslad vall. Det ger en näringstillförsel till marken som påverkar floran negativt.
- *Bete efter vegetationsperiodens slut. Vinterbete kan ge trampskador eller näringstillförsel till fältskiktet som då kan påverkas negativt.
- *Avmaskning av betesdjuren med avmaskningsmedel som innehåller avermectin. Det kan påverka den dynglevande faunan negativt.
- *Läckage av näringsämnen och bekämpningsmedel från angränsande åkermark.
- *Invandring av gran. Gran kan konkurrera ut lövträd och hagmarksflora.
- *Ändrad markanvändning i eller i anslutning till området. Om tex. ädellövskogar ersätts med gran och hävden i närliggande betesmarker upphör kan det på sikt leda till minskad spridning av arter.
- *Luftföroreningar kan skada områdets kryptogamflora, påverka markflora negativt samt påskynda igenväxning av kärren.
- *Uttag av död ved.

Följande åtgärder är inte aktuella då reservatsbildning pågår i området.

- *Skogsbruksåtgärder annat än i naturvårdssyfte i området.
- *Dikning, dämning, markberedning och annat som förändrar områdets hydrologi.

- *Tillförsel av bekämpningsmedel, gödsel eller kalk.
- *Ändrad markanvändning t.ex. granplantering.
- *Exploatering t.ex. bygge av väg eller hus.
- *Täktverksamhet, grävning, schaktning et c.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Förutom Natura 2000 bestämmelserna är området skyddat som naturreservat. Området omfattas även av riksintresse för naturvård, friluftsliv och delvis kulturelmiljö, delar utgörs av nationellt och regionalt utpekade värdefulla odlingslandskap.

Länsstyrelsen avser revidera reservatsbeslutet och skärpa föreskrifterna i området så att även t ex trädsiktet blir långsiktigt skyddat. Avtal finns med berörd markägare som även har erhållit inträngsersättning. Möjligheterna att utöka reservatet bör undersökas då värdefulla lövskogar finns i direkt anslutning till Natura 2000 området.

Hävden i området är i dagsläget alltför svag vilket ger problem med igenväxning. Betetrycket måste därför öka och kombineras med röjningsinsatser och restaurering av vissa delområden.

Bevarandestatus

Se vidare under naturtypsrubrikerna.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Skötselplan för naturreservatet Torp. Beslut 1975-12-19.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Värdefulla odlingslandskap i Skaraborgs län.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Ängs- och hagmarker i Skara kommun.

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (National Conservation Plan for the Agricultural Landscape). ISBN 91-620-4815-5.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förslag till skötselplan för naturreservatet Torp, arbetsmaterial, 2004.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

9020 Boreonemoral ädellövskog*

Beskrivning:

Naturtypen består av äldre naturliga ädellövskogar med ett stort inslag av trädslagen alm, ask, lind eller lönn. Eken är ofta en karaktärsart och kan ibland dominera. Skogarna har lång kontinuitet som lövträdsbärande mark. De kan under tidigare sekler varit betes- eller slåtterpräglade och därefter vuxit igen eller ha varit betesfredade p.g.a. terrängförhållanden (öar, branter etc.) eller av andra orsaker. En varierad åldersstruktur och förekomst av död ved är viktiga inslag. Artrikedomen på lavar, svampar, insekter och andra markorganismer är stor.

Central i området finns en större lövskog där trädskiktet bitvis domineras av ask men där det också finns alm, ek, klibbal och andra lövträd. Träden är i många fall medelålders men bitvis finns äldre träd. Död ved förekommer i viss utsträckning och också grövre dimensioner finns representerade. En mycket stor del av skogen är källpåverkad och framträngande vatten är mineralrikt. Detta skapar förutsättningar för såväl en rik kärlväxt- och mossflora. I fältskiktet hittar man arter som kärrfibbla och skärmstarr och dessa arter kan ibland täcka stora områden. Andra förekommande kärlväxter är exempelvis skogsstarr, blåsippa och skogsbingel. Bland mossorna märks särskilt källgräsmossa *Brachythecium rivulare* som förekommer allmänt. Här finns också praktmossor exempelvis källpraktmossa *Plagiomnium elatum*, tujamossor, släktet *Thuidium* och sprötmossor, släktet *Eurhynchium*.

I nordväst finns en ostvänd sluttning ner mot en mindre bäck. Sluttningen är bevuxen med en frodig ädellövskog där ek och alm är de dominerande trädslagen. Många av träden är gamla och grova. Död ved förekommer i förhållandevis stor omfattning, både som lågor och grova torrträd. Hassel och skogstry bildar ett normalslutet buskskikt och i den västra kanten mot åkern finns ett visst uppslag av blommande och bärande buskar som hagtorn, rosor och olvon. Jordmånen i området är rik och fältskiktet lundartat. Trolldruva, blåsippa och ormbär är vanliga arter här.

Tack vare den tillgången på död ved finns goda förutsättningar för en rik svampflora och insektsfauna. I området har exempelvis vedlevande skalbaggar som *Triphyllus bicolor*, *Ampedus pomorum* och den rödlistade *Hapalarea pygmaea* noterats

Skogen hyser också en rik svampflora främst vad gäller marksvamp men också vedsvamp. Över 150 arter har noterats och av dessa är flera rödlistade eller på annat sätt ovanliga. Som exempel kan kandelabersvamp, *Clavicornia pyxidata*, porfyrrödskivling, *Entoloma porphyrophaeum*, dystersopp *Porphyrellus porphyrosporus* och fläckticka *Skeletocutis nivea* nämnas.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen boreonemoral ädellövskog ska vara minst x ha eller öka.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-På minst x (90) % av arealen ska andelen ädellövträd i alla skikt utgöra minst x (50) % och finnas i minst två skikt, där den undre skikthöjden är högst 1/2 av den övre.</p> <p>-Trädskiktets sammansättning ska vara minst x % av respektive trädslag.</p> <p>-Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd per ha.</p> <p>-Andelen arter av grova träd ska bibehållas eller öka så att x % av arten a, x % av arten b... o.s.v. förekommer bland de grova träden.</p> <p>-Gran högre än x meter får inte finnas i naturtypen. Detsamma gäller för trädslag av utländskt ursprung som t.ex. sykomorlönn och ädelgranar.</p> <p>-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha.</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Minst x av de typiska lavarerna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma på minst x antal fyndplatser i området.</p> <p>-Minst x av de typiska vedsvamparna ska förekomma på minst x antal fyndplatser i området.</p> <p>-Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma på minst x antal fyndplatser i området.</p> <p>Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	<p>Avverkning av stora grova träd.</p> <p>Utforsling av död ved.</p> <p>Se även hotbild för området som helhet.</p>
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	<p>Röjning av inväxande gran.</p> <p>Det kan bli aktuellt att röja kring grova lövträd för att förlänga livsåldern på dessa. I övrigt ska skogen lämnas för fri utveckling.</p> <p>Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.</p>
<i>Bevarandestatus:</i>	God.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9050 Näringsrik granskog

<i>Beskrivning:</i>	<p>naturtypen består av barrskogar eller blandskogar med gran på näringsrika jordar. Lokalerna ligger ofta i lågländet, i dalgångar eller på sluttningar med finsediment och rörligt markvatten. Högörter och ormbunkar dominerar men i torrare partier är lågörter vanligare. Översilade örtrika sumpskogar på sluttande mineraljordar kan ingå.</p> <p>Området utgörs av en mogen skog i rasbrantsterräng. Trädskiktet är olikåldrigt och varierat. Gran dominerar men här finns också tall, björk, sälg, asp och andra lövträd. Många av träden är grova och flera av granarna är spärrgreniga vilket vittnar om att de vuxit upp i en tämligen öppen miljö. Rasbranten är ovanligt rik på död ved av olika slag och mycket av denna ved är grov i dimensionen. Brantens nedre delar är mycket rik på block och här kan det bitvis vara svårframkomligt. Branten genomkorsas också av mindre bäckar vilka ytterligare bidrar till att höja variationsgraden i området. Den rika tillgången på död ved i många olika stadier av nedbrytning gör att denna området sannolikt är en rik vedsvamp- och insektsmiljö. Brantens läge i relativt nära anslutning till öppna gräsmarker är ytterligare en faktor som gynnar insektslivet. Många arter, som i sitt larvstadium förekommer i ved, behöver som vuxna insekter blomsterrika, öppna marker.</p> <p>Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet, störningar av hydrologin, påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna samt markexploatering och förändrad markanvändning.</p>
---------------------	--

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal -Arealen av naturtypen ska vara minst x ha eller öka.</p> <p>Struktur och funktion -Trädslagsfördelningen ska vara minst x % a, y % b, z % c, etc. -Lövträdsarterna sälg, rönn och asp ska förekomma i minst x (90) % av naturtypen och utgöra minst x %. Minst x (10) skott högre än 2-4 m ska finnas per ha av respektive lövträdsart. -Trädslag av utländskt ursprung t.ex. ädelgranar ska inte förekomma inom naturtypen. -Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst x/y.) -Sumpskogar ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt.</p> <p>Typiska arter -Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.</p>
----------------------	---

<i>Negativ påverkan:</i>	<p>Avverkning och andra skogliga åtgärder Åtgärder som stör hydrologin Utforsling av död ved.</p> <p>Se även negativ påverkan för området som helhet.</p>
--------------------------	---

<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se bevarandeåtgärder för området som helhet.
---------------------------	--

<i>Bevarandestatus:</i>	God.
-------------------------	------

<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
---------------------	---

9070 Trädklädd betesmark

Beskrivning:

Naturtypen består av betesmarker bevuxna med träd och buskar med en krontäckning av minst 25%, antingen hagar med ett glest trädskikt av björk, ek eller andra trädslag, eller dungar av skog i en för övrigt öppen hagmark eller betade skogar med kontinuitet på tidigare utmarker. Hagmarker med grova lövträd är speciellt värdefulla eftersom träden i regel är artrika vad gäller lavar, svampar och evertebrater, med ofta flera rödlistade arter.

Området består av en vidsträckt blandlövhage i slutningen upp mot Billingens höglänta delar. Betesmarken är bevuxen med ett olikåldrigt och ojämnt fördelat trädskikt som består av olika lövträd såsom fågelbär, ek, oxel, asp, apel, alm, ask eller lönn. Här finns såväl solitära lövträd som större eller mindre dungar och helt öppna avsnitt. Många av träden är gamla, grova och i vissa fall skadade eller döende. I hagmarken finns bitvis också gott om såväl lågor som torrträd i grova dimensioner.

Busksnår förekommer lite varstans, gärna intill äldre odlingsrösen, husgrunder och stenmurar. Det är främst fråga om rosor, hagtorn eller hasselbuketter. Intill en del äldre husgrunder finns stora snår av snöbärsbuskar.

Betydande delar av området kvävepåverkat men i hagmarken finns också fläckar som inte påverkats av kväve och här kan man bland annat hitta gökärt, ängsvädd, ormrot, darrgräs, sommarfibbla, jungfru Marie nycklar och gullviva, arter som är knutna till kvävefattiga gräsmarker.

I söder finns en, i dagsläget, igenvuxen ekhage. En glest växande, äldre generation av hagmarksekar konkurrerar om utrymmet med uppslag av yngre lövträd och ett kraftigt och högvuxet buskskikt av hassel. Ekarnas bark är grov och sprickig med arter som gynnas av en skuggig miljö.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet trädskiktet, igenväxning, påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna samt markexploatering och förändrad markanvändning.

Bevarandemål:

Areal

-Arealen trädklädda betesmarker ska vara minst x ha eller öka.

Struktur och funktion

-Minst 95 % av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Lövförna ska inte ha en täckningsgrad på mer än 5%.

-Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5% täckning eller frekvens (Negativa indikatorarter är; hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken, blåbär, lingon samt grenrör och hässlebrodd).

-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i välhävdade landskap ska vara mellan x % och y %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma.

-Antalet hamlade (lövtuktade) träd ska vara minst x stycken.

-I naturtypen ska det finnas minst x stycken grova och x stycken ihåliga lövträd.

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

-Förekomsten av typiska lavararter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska lavararterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.

Negativ påverkan: Brist eller avsaknad av betesdjur.
Igenväxning.
Gödsling och kalkning.
Bortforsling av död ved.

Se även negativ påverkan för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: I flera delområden krävs restaurering då igenväxningen har gått alltför långt.
Bete.

Se även bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: Måttlig.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9080 Lövsumpskog*

Beskrivning: Naturtypen består av lövsumpskogar, ofta med inslag av gran, på huvudsakligen översilad eller genomsilad mark. I södra och mellersta delarna av landet dominerar klibbal och ibland ask. Längre norrut finns i stället mest gråal och glasbjörk i trädsiktet, allra längst i norr även asp. Träden står vanligtvis på socklar.

Nedanför rasbranten finns en lövsumpskog som domineras av björk, klibbal och gran. På torrare mark finns partier där björk och hassel dominerar. Död ved förekommer i liten omfattning. Genom området rinner en mindre bäck och intill denna finns stora partier med källpáverkad mark. I dessa partier finns en mycket rik mossflora med arter som källgräsmossa *Brachythecium rivulare*, spärrvitmossa *Sphagnum squarrosum* och den rödlistade dunmossan *Trichocolea tomentella*.

I norr finns ett mindre område bestående av en sluten klibbalsumpskog intill en mindre bäck. Trädsiktet domineras av klibbal och merparten av träden är medelålders. Död ved förekommer i viss utsträckning. Fältsiktet består främst av fuktälskande, högvuxna örter som älgört, strätta, skogssäv och flädervänderot.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädsiktet, störningar av hydrologin, påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna samt markexploatering och förändrad markanvändning.

Bevarandemål: Areal
-Arealen lövsumpskog ska vara minst x ha eller öka.

Struktur och funktion
-Lövträdsandelen ska vara minst x % varav andelen beteskänsliga lövträdsarter (sälg, rönn och asp) ska vara minst x %.
-Sumpskogar ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattnande effekt.
-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha.

Typiska arter
-Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.
-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.
Förutsättningarna för att minst x st hackspettpar per ha av respektive art ska kunna häcka inom området ska vara uppfyllda, d.v.s. det ska finnas minst x st möjliga boträd.

Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.

Negativ påverkan: Avverkning
Åtgärder som påverkar hydrologin.

Se även negativ påverkan för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Se bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: God.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
